

OPAS ASUNNOSSA OLEVASTA PALONVAARASTA TAI ONNETTOMUUSRISKISTÄ ILMOITTAMISEEN

Lotta Holopainen, Mats Björkman, Tiina Kielinen, Juho Paakkala, Raila Viljamaa

Sisällysluettelo

1	Johdanto	3
2	Ilmoituksen tekeminen	3
3	Suuri tavaramäärä asunnossa.....	4
4	Asukkaan oma vastuu huolellisesta toiminnasta.....	5
5	Tavaramäärä ja turvallinen poistuminen.....	5
6	Palovaroitin.....	7
7	Liesiturvallisuus.....	8
8	Palojäljet ja tupakointi	9
9	Sauna	9
10	Tulisijat ja tulen käsittely	10
11	Parveke	11
12	Sähkö- ja kaasulaitteet.....	12
13	Pelastusviranomaisen valvoo	12

1 Johdanto

Tämä opas on tarkoitettu ilmoitusvelvollisille viranomaisille ja henkilöille, joiden tulee tehdä pelastusviranomaiselle ilmoitus asunnossa olevasta palonvaarasta tai onnettomuusriskistä. Mikäli asukkaat tai omaiset havaitsevat riskejä asunnossa, oppaan ohjeilla he voivat pienentää havaittuja riskejä.

Oppaassa neuvotaan pelastuslaissa (379/2011) määrätyn ilmoituksen tekemisessä pelastusviranomaiselle.

Oppaan kaikki kuvat on tehty tekoälysovelluksella.

2 Ilmoituksen tekeminen

Pelastuslain (379/2011) 42 §:ssä kerrotaan, keitä ilmoitusvelvollisuus koskee:

Jos viranomaiset virkatoimiensa yhteydessä havaitsevat tai muutoin saavat tietää rakennuksessa, asunnossa tai muussa kohteessa ilmeisen palonvaaran tai muun onnettomuusriskin, heidän tulee mahdollisten salassapitosäännösten estämättä ilmoittaa asiasta alueen pelastusviranomaiselle. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös kuntaa, hyvinvointialuetta, muuta julkisyhteisöä sekä yksityistä hoito- ja asumispalveluiden tuottajaa ja näiden palveluksessa olevaa henkilöstöä.

Lisäksi jokaisella on oikeus tarpeen vaatiessa tehdä palonvaara- ja onnettomuusriski-ilmoitus. Kiireellisessä hätätilanteessa ilmoitus tehdään aina yleiseen hätänumeroon 112.

Ilmoitus ilmeisestä palonvaarasta tehdään sähköisesti verkkosivulla: [Ilmoitus ilmeinen palonvaara](#). Ilmoitus ohjautuu oman hyvinvointialueen pelastusviranomaiselle.

3 Suuri tavaramäärä asunnossa

Usein palonvaara- tai onnettomuusriskiasunnossa on suuri tavaramäärä, joka mahdollisen tulipalon syttyessä aiheuttaa palon voimakkaan ja nopean leviämisen. Lisäksi suuri tavaramäärä voi pahimmassa tapauksessa estää asukkaan poistumisen tai vaikeuttaa pelastushenkilökunnan toimintaa. Toimiva palovaroitin havaitsee mahdollisimman aikaisessa vaiheessa alkavan tulipalon ja varoittaa asunnossa olevia ihmisiä sekä mahdollisesti naapureita. Valitettavan usein paloriskiasunnoista puuttuu toimiva palovaroitin. Palonvaara- tai onnettomuusriskiasunnossa voi olla myös muita riskejä:

- Liedellä, uunissa tai tulisijan välittömässä läheisyydessä säilytetään tavaraa.
- Saunan kiukaan välittömässä läheisyydessä säilytetään tavaraa tai kuivataan vaatteita.
- Asunnossa on viallisia sähköasennuksia, sähkölaitteita tai peräkkäisiä jatkojohtoja.
- Asukkaan avotulenkäyttö on huolimaton: asukas tupakoi sisätiloissa, polttaa kynttilöitä palavalla alustalla tai ulkoroihua parvekkeella.
- Asukkaalla on ollut toistuvia läheltä piti -tilanteita, jotka voivat ilmetä muun muassa palojälkinä.

Kuva 1. Esimerkki huoneesta, jossa on suuri tavaramäärä.

4 Asukkaan oma vastuu huolellisesta toiminnasta

Jokaisen on oltava huolellinen tulipalon tai muun onnettomuuden vaaran ja vahingon välttämiseksi. Jokaisen on mahdollisuuksiensa mukaan myös valvottava, että hänen kotonaan toimitaan turvallisesti ja noudatetaan palo- ja henkilöturvallisuusohjeita.

5 Tavaramäärä ja turvallinen poistuminen

Poistumisreitit tulee pitää kulkukelpoisina ja esteettöminä. Huoneiston ovien pitää avautua vapaasti eikä ovia saa tukkia tavaroilla. Kerrostaloissa tulee päästä parvekkeelle sekä rivi- ja omakotitaloissa takaovesta ulos.

Huoneiston suuri tavaramäärä vaikeuttaa ensihoitoa ja pelastustoimintaa sekä vaarantaa pelastushenkilöstön turvallisuuden.

Sotkuisuus ei ole ilmoituksen peruste.

Ovenleveys on käyttökelpoinen mitta poistumisreittien leveydelle.

Kuva 2. Esimerkki sotkuisesta huoneesta. Huoneessa on tavaraa tasoilla ja lattialla, mutta huoneessa pystyy liikkumaan.

Liiallisen tavaramäärän arvioinnissa voi hyödyntää Clutter Image Rating -luokittelutyökalua. Katso esimerkkejä Vancouverin [verkkosivulta](http://vancouver.ca), jossa on luokiteltu makuuhuone, olohuone ja keittiö. Esimerkiksi, kun asunnon olohuoneen tavaramäärä on alla olevan kuvasarjan kuvien 5 tai 6 mukainen tai enemmän, tee ilmoitus ilmeisestä palonvaarasta pelastusviranomaiselle.

Clutter Image Rating: Living Room

Please select the photo below that most accurately reflects the amount of clutter in your room.

Kuva 3. Esimerkki Clutter Image Rating -luokittelutyökalusta (Kuva: vancouver.ca).

6 Palovaroitin

Asunnossa on oltava riittävä määrä toimivia palovaroittimia. Asunnon jokaisen kerroksen tai tason alkavaa 60 m² kohden on oltava vähintään yksi palovaroitin. Esimerkiksi kaksikerroksisessa 140 m² (molemmat kerrokset 70 m²) omakotitalossa tulee olla yhteensä vähintään neljä palovaroitinta. Palovaroittimet on hyvä sijoittaa tiloihin, joissa nukutaan ja turvaan johtavalle reitille eli ainakin makuuhuoneisiin ja eteiseen.

Palovaroitin on kiinnitettävä pakkauksessa olevien asennusohjeiden mukaan siten, että se reagoi tulipalosta aiheutuneeseen savuun mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Palovaroitin kiinnitetään kattoon korkeimpaan paikkaan vähintään puolen metrin päähän seinästä ja muista esteistä (esim. riittävän etäälle ilmanvaihtoaukoista).

Palovaroittimen toimintakunto on varmistettava säännöllisellä testauksella, mielellään kerran kuukaudessa. Paristokäyttöisen palovaroittimen paristo on vaihdettava kerran vuodessa.

Asuntoon, jossa on käytössä tulisija, on hyvä asentaa myös häikäyvaroitin.

Palovaroittimien hankinta- ja ylläpitovastuu siirtyy asukkaalta asunnon omistajalle (esim. taloyhtiöille) 1.1.2024. Siirtymäaika muutokselle on 31.12.2025 asti. Lakimuutos tulee vaikuttamaan erityisesti kerros- ja rivitaloihin. Näissä kohteissa palovaroittimen puuttuminen tai toimimattomuus vaikuttaa myös naapuriasuntojen paloturvallisuuteen.

Palovaroitin tulee uusia vähintään 10 vuoden välein tai valmistajan ohjeen mukaan.

Palovaroitin tulee asentaa kattoon, riittävän etäälle seinästä.

7 Liesiturvallisuus

Tässä liedellä tarkoitetaan kaikkia helloja, lämpölevyjä ja uuneja.

Lieden päällä ja välittömässä läheisyydessä ei saa säilyttää syttyvää materiaalia. Mikäli näin on, poista tavarat, mikäli se on mahdollista.

Mikäli asukkaalla on toistuvia läheltä piti -tilanteita liedessä (levyt unohtuvat päälle, ruuan valmistus unohtuu ja asukas menee esim. lepäämään), lieteen voi asentaa liesivahdin tai ajastimen. Joissain tapauksissa liedessä käytön voi myös estää irrottamalla sähkölieden sulakkeen tai ääritapauksessa sähköasentaja voi irrottaa sähkölieden virransyötön.

Kuva 3. Esimerkki liedestä, jonka päälle jäänyt tavara aiheuttaa palonvaaran.

Vuosittain noin 1000 kodin tulipaloo saa alkunsa liedestä.

Liesipalot johtuvat yleensä ihmisen toiminnasta.

8 Palojäljet ja tupakointi

Pelastusviranomainen ei valvo sisällä tupakointia eikä voi sitä kieltää. Asukkaan tupakointi voi kuitenkin vaarantaa paloturvallisuuden asunnossa.

Jos asunnossa on palojälkiä esimerkiksi huonekaluissa, tekstiileissä tai lattiassa, asukasta tulee ohjata paloturvallisempaan tapaan tupakoida. Sisätiloissa tupakoidessa tulee käyttää kunnollista tuhka-astiaa sekä noudattaa erityistä varovaisuutta. Hyvä tuhka-astia on mm. kannellinen lasipurkki, jossa on vettä. Sängyllä, nojatuolissa ja sohvalla tupakoimista tulee välttää nukahtamisvaaran vuoksi.

9 Sauna

Sauna ei ole tavaroiden varastointiin tai vaatteiden kuivatukseen tarkoitettu tila. Mikäli saunassa on palavaa materiaalia, kuten esimerkiksi löylyastia ja kauha, ne tulee säilyttää riittävän kaukana kiukaasta.

Kiuaspaloissa yleisin syttymissy on kiukaan ympärille tai päälle kerätyt tavarat.

Jos saunaa ei käytetä, voi kiukaan sulakkeen poistaa tai kytkeä virrattomaksi.

10 Tulisijat ja tulen käsittely

Tulisijan läheisyydessä ei tule säilyttää helposti syttyvää materiaalia. Puut ja sytykkeet tulee säilyttää riittävän kaukana, että tulisijasta lentävät kipinät eivät sytytä niitä palamaan. Tulisijan edessä lattialla tulee olla palamattomasta materiaalista valmistettu suoja. Tulisijan hormit tulee nuohota kerran vuodessa. Asuntoon on hyvä asentaa palovaroittimen lisäksi häikävaroitin.

Kynttilöiden ja tuikkujen polttaminen vaatii jatkuvaa valvontaa. Kynttilöitä ja tuikkuja tulee polttaa tukevalla palamattomalla alustalla eikä niiden vierellä tai yläpuolella saa olla mitään syttyvää.

Lemmikkiä ei saa jättää yksin palavan kynttilän kanssa, koska lemmikki saattaa kaataa kynttilän tai tuli saattaa vahingoittaa liian lähelle tulta mennyttä lemmikkiä.

Myöskään parvekkeella ei saa polttaa kynttilöitä tai lyhtyjä valvomatta eikä palavan materiaalin päällä tai läheisyydessä.

Kuva 4. Esimerkki tulisijasta, jonka läheisyydessä on palavaa materiaalia.

Tulisijojen vääränlainen käyttö ja huolimattomuus

tulenkäsittelyssä voi johtaa tulipaloon.

11 Parveke

Jos asunnossa on savua, asukkaita voidaan ohjeistaa pelastautumaan parvekkeelle. Tämän vuoksi parvekkeella ei saa säilyttää niin paljon tavaraa, ettei sinne voi pelastautua eikä sieltä voi pelastaa. Parvekkeen suuri tavaramäärä aiheuttaa myös palonvaaran.

Kuva 5. Esimerkki parvekkeesta, jossa on niin paljon tavaraa, ettei sinne voi pelastautua.

12 Sähkö- ja kaasulaitteet

Jos asukas käyttää vikaantuneita tai rikkiäisiä sähkölaitteita, asunnossa on sähköpalon ja sähköiskun vaara. Vaaraa aiheuttavat rikkoutuneet laitteet, virtakytkimet ja johdot, jotka voivat iskeä kipinää tai voivat kuumentua.

Sähköpalonvaara on myös, jos

- sähkölaitteita käytetään väärin, esimerkiksi sähköuunilla tai -kiukaalla lämmitetään asuntoa,
- asunnossa on useita jatkojohtoja ketjutettuina,
- asunnossa on epämääräisiä sähköviritelmiä, kuten teippaamalla korjattuja sähköjohtoja, roikkuvia sähköjohtoja tai puuttuvia pistorasian kansia.

Ulkona ja parvekkeella tulee käyttää vain ulkokäyttöön tarkoitettuja sähkölaitteita.

Mikäli asukkaalla on käytössä kaasuliesi, kaasupullon, venttiilien, liitosten ja letkujen kunto tulee tarkastaa säännöllisesti. Nestekaasupullon venttiili on hyvä sulkea käytön jälkeen, jotta mahdollinen kaasuvuoto voidaan estää. Asuntoon on hyvä asentaa kaasuvaroitin.

Huomioi oma työturvallisuutesi, jos havaitset epämääräisiä sähköasennuksia.

13 Pelastusviranomaisen valvoo

Pelastusviranomaisen ottaa yhteyttä paloriski-ilmoituksen tekijään ja pyytää häneltä lisätietoja ilmoittamastaan asiasta. Tilanteen mukaan tarkastuskäynnille asukkaan luokse voidaan pyytää sosiaaliviranomaisia (mm. ikääntyneiden palvelut, palvelunohjaus, päihde- ja mielenterveyspalvelut, sosiaalityön palvelut, lastensuojelu), terveystarkastaja, poliisi, asumisneuvoja, isännöitsijä tai asunnon omistaja. Tarkastuskäyntejä tehdään tarvittava määrä.

Pelastuslain (379/2011) mukaan palotarkastaja on päästettävä kaikkiin tarkastettaviin tiloihin ja kohteisiin.